

ประโยค ป.ธ. ๔

แปล ไทยเป็นมคธ

สอบ วันที่

๒๕๖

ภาค ๑ หน้า ๑๓๒-๑๓๔

๑. (พระเทวทัต) นั้นอันพระผู้มีพระภาค ตรัสถามว่า "เทวทัต ได้ยินว่า เธอพยายาม เพื่อทำลายสงฆ์ เพื่อทำลายจักร จริ่งหรือ ?" ทูลว่า "จริง พระผู้มีพระภาค, แม้พระองค์ทรงโอวาทด้วยพระพุทธพจน์มีอาทิว่า "เทวทัต การทำลายสงฆ์มีโทษหนักแล" ก็มีได้เชื่อถือพระวาจาของพระศาสดาหลักไปแล้ว, พบท่านพระอานนท์ซึ่งกำลังเที่ยวไป บิณฑบาตในกรุงราชคฤห์ จึงกล่าวว่า "อานนท์ ผู้มีอายุ ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป ข้าพเจ้า จักทำอุโบสถ จักทำสังฆกรรม เว้นจากพระผู้มีพระภาคเว้นจากภิกษุสงฆ์ ฯ พระเถระกราบทุกความนั้นแต่พระผู้มีพระภาค, พระศาสดาทรงทราบ ความนั้นแล้ว เกิดธรรมสังเวช ทรงปริวิตกว่า "เทวทัตทำกรรมเป็นเหตุให้ตนใหม่ในอเวจี อันเกี่ยวถึงความฉิบหายแก่ สัตว์โลกทั้งเทวโลก" ดังนี้แล้ว ตรัสพระคาถานี้ ทรงเปล่งพระอุทานนี้อีก ฯ

ครั้งนั้นแล พระเทวทัตนั้น ณ ส่วนข้างหนึ่งพร้อมด้วยบริษัทของตน ในวันอุโบสถ กล่าวว่า "วัตถุ ๕ ประการ เหล่านี้ ย่อมชอบใจแก่ผู้ใด, ผู้หนึ่งจงจับสลาก" เมื่อพวกภิกษุชิวชิว ๕๐๐ รูป ผู้บวชใหม่ ยังไม่รู้จักรัตนวินัยที่พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงทำทั่วถึง จับสลากกันแล้ว, ได้ทำลายสงฆ์ พาภิกษุเหล่านั้นไปสู่คยาสิสประเทศ ฯ พระศาสดาทรงสดับความที่พระเทวทัตนั้นไปแล้ว ณ ที่นั้น จึงทรงส่งพระอัครสาวกทั้ง ๒ ไป เพื่อประโยชน์แก่การนำภิกษุเหล่านั้น มา ฯ พระอัครสาวกทั้ง ๒ นั้นไป ณ ที่นั้นแล้ว พราสอนอยู่ด้วยอนุสาสนีเนื่องในอาเทศนาปาฏิหาริย์ และอนุสาสนีอันเนื่องในอิทธิปาฏิหาริย์ ยังภิกษุเหล่านั้นให้ตมอมตรมแล้ว ได้พามาทางอากาศ ฯ ฝ่ายพระโกกาลิกแล กล่าวว่า "เทวทัตผู้มีอายุ ลูกขึ้นเกิด, พระสารีบุตรและพระโมคคัลลานะ นำเอาภิกษุเหล่านั้นไปหมดแล้ว, ผมบอกท่านแล้ว ไม่ใช่หรือว่า 'ผู้มีอายุ ท่านอย่าไว้ใจพระสารีบุตรและพระโมคคัลลานะ, (เพราะ) พระสารีบุตรและพระโมคคัลลานะ มีความปรารถนาลามก ลุอำนาจแห่งความปรารถนาลามก" ดังนี้แล้วเอาเข้ากระแทกที่ทรวงอก (พระเทวทัต) ฯ โลहितอุณได้พุ่งออกจากปากพระเทวทัตในตนเอง ฯ

ฝ่ายพวกภิกษุเห็นท่านพระสารีบุตร มีภิกษุสงฆ์แวดล้อมมาทางอากาศแล้ว กราบทูลว่า "ข้าแต่พระองค์ ผู้เจริญ ท่านพระสารีบุตรในเวลาไป มีตนเป็นที่ ๒ เท่านั้นไปแล้ว, บัดนี้มีบริวารมากมา ย่อมงามแท้" ฯ พระศาสดา ตรัสว่า "ภิกษุทั้งหลาย มีแต่บัดนี้เท่านั้น แม้ในกาลที่เธอเกิดในกำเนิดดิรัจฉาน บุตรของเรา มาสู่สำนักของเรา ก็ย่อมงามเหมือนกัน" ดังนี้แล้ว ได้ตรัสชาดกนี้ ฯ

๑ โส ภควตา สจฺจํ กิร ตฺวํ เทวทตฺต สงฺฆเภทาย ปรกฺกมฺลึ จกฺกเภทายาติ ปุณฺณัฐ
สจฺจํ ภควาติ วตฺวา ครุโก โข เทวทตฺต สงฺฆเภทโธติอาทีติ โอวทีโตปี สตฺถุ วจฺนํ อนาทยิตฺวา
ปฏกนฺโต อายสฺมนตํ อานนฺทํ ราชคเห ปิณฺฑทฺทาย จรณตํ ทิสฺวา อชฺชตคฺเคทานาหํ อวฺุโส
อานนฺท อณฺณเตรว ภควตา อณฺณตฺร ภิกฺขุสงฺฆา อุโปสถํ กิรฺสสามิ สงฺฆกมฺมํ กิรฺสสามีติ
อาห ๑ เถโร ตมตฺถํ ภควโต อาโรเจสิ ๑ ตํ วิทิตฺวา สตฺถา อุโปนฺนธมฺมสฺสเวโค หุตฺวา
เทวทตฺโต สเทวกสฺส โลกสฺส อนตฺถนิสฺสิตํ อตฺตโน อวีจิมฺหิ ปจนกมฺมํ กโรตีติ ปรีวิตกฺเกตฺวา
อิมํ คาลํ วตฺวา ปฺน อิมํ อุทานํ อุทานฺสิ ๑

อถโข เทวทตฺโต อุโปสถทิวเส อตฺตโน ปรีสาย สทฺธี เอกมฺนตํ นิสฺสิตฺวา ยสฺสิมานิ
ปณฺจ วตฺถุณี ชมนฺติ โส สลากํ คณฺหตฺตฺติ วตฺวา ปณฺจสฺเตหิ วชฺชึปฺตฺตเกหิ นวเกหิ
อปฺปกตฺตณฺณฺหิ สลากาย คหิตาย สงฺฆํ ภินฺทิตฺวา เต ภิกฺขุ อาทาย คยาสิสํ อคฺมาสิ ๑ ตสฺส
ตฺถถ คตฺถา ว สุตฺวา สตฺถา เตสํ ภิกฺขุณํ อานยตฺถาย เทว อคฺคสาวเก เปเสสิ ๑ เต ตฺถถ
คณฺตฺวา อาเทศนาปาฏิหาริยานุสาสนิยา จ อิทฺธิปาฏิหาริยานุสาสนิยา จ อนุสาสนฺตา เต อมตํ
ปาเยตฺวา อาทาย อากาเสนาคมฺสิ ๑ โกกาลีโกปี โข อุณฺณัฐฺหิ อวฺุโส เทวทตฺต นีตา เต ภิกฺขุ
สารีปฺตฺตโมคฺคผลลาเนหิ นนฺุ ตฺวํ มยา วุตฺโต มา อวฺุโส สารีปฺตฺตโมคฺคผลลาเนหิ วิสฺสาสิ
ปาปิจฺฉา สารีปฺตฺตโมคฺคผลลาเน ปาปิگانํ อิจฺฉานํ วสงฺคตาติ วตฺวา ชนฺนุเกน ทพฺยมชฺชเม
ปทฺริ ๑ ตสฺส ตตฺถเวว อุณฺุหํ โลหิตํ มุขโต อุคฺคณฺุฉิ ๑

อายสฺมนตํ ปน สารีปฺตฺตํ ภิกฺขุสงฺฆปรีวฺุตํ อากาเสนาจฺฉนฺตํ ทิสฺวา ภิกฺขุ อาหํสุ
ภนฺเต อายสฺมา สารีปฺตฺโต คมนกาเล อตฺตทฺตุติโยว คโต อิทานิ มหาปรีวาโร อากจฺฉนฺโต
โสภตีติ ๑ สตฺถา น ภิกฺขเว อิทาเนว ตีรจฺฉานโยนฺยํ นิพฺพตฺตกาเลปี มม ปฺตฺโต มม สนฺตีกํ
อากจฺฉนฺโต โสภติเยวาทิ วตฺวา อิทํ ชาตกํ กเถสิ ๑

๑. (พระเทวทูต) นั้น อันพระผู้มีพระภาค ตรัสถามว่า "เทวทูต ได้ยินว่า เธอพยายาม เพื่อทำลายสงฆ์ เพื่อทำลายจักร จริ่งหรือ ?" ทูลว่า "จริง พระผู้มีพระภาค," แม้พระองค์ทรงโอวาทด้วยพระพุทฺธพจน์มีอาทิว่า "เทวทูต การทำลายสงฆ์มีโทษหนักแล" ก็ได้เชื่อถือพระวาจาของพระศาสดาหฺลิกไปแล้ว, พบท่านพระอานนฺท์ซึ่งกำลังเที่ยวไป บิณฑบาตในกรุงราชคฤห์ จึงกล่าวว่า "อานนฺท์ ผู้มีอายุ ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป ข้าพเจ้า จักทำอุโบสถ จักทำสังฆกรรม เว้นจากพระผู้มีพระภาค เว้นจากภิกษุสงฆ์ ฯ"

๑ โส ภควตา สจฺจํ กิริ ตฺวํ เทวทูตฺต สงฺฆเภทาย ปฺรกุภฺมสิ จกฺกเภทายาติ ปุณฺโณ สจฺจํ ภควาติ วตฺวา ครุโก โข เทวทูตฺต สงฺฆเภทิตฺถาพฺปิตฺติ โอบาทิตฺตปิ สตฺถุ วจนํ อนาทยิตฺตวา ปกฺกนฺโต อายสฺมฺนฺตํ อานนฺทํ ราชคฺเห ปิณฑฺทาย จรฺนฺตํ ทิสฺวา อชฺชตฺตคฺเคทานาหํ อวฺุโส อานนฺท อณฺเฏเตจฺว ภควตา อณฺเฏตฺร ภิกฺขุสงฺฆา อุโปสฺถํ กิริสฺสามิ สงฺฆกมฺมํ กิริสฺสามิตฺติ อาห ฯ"

พระเถระกราบพูลความนั้นแต่พระผู้มีพระภาค, พระศาสดาทรงทราบความนั้นแล้ว เกิดธรรมสังเวช ทรงปริวิตกว่า "เทวทูตทำกรรมเป็นเหตุให้ตนใหม่ในอเวจี อันเกี่ยวข้องกับภัยแก่สัตว์โลกทั้งเทวโลก" ดังนี้แล้ว ตรัสพระคาถานี้ ทรงเปล่งพระอุทานี่อีก ฯ"

เถโร ตมตฺถํ ภควโต อาโรเจสิ ฯ ตํ วิทิตฺวา สตฺถา อูปฺปนฺนธมฺมสฺเวโค หุตฺวา เทวทูตฺโต สเทวกสฺส โลกสฺส อนตฺถนิสฺสิตํ อตฺตโน อวิจิมฺหิ ปจฺนกมฺมํ กโรตฺติติ ปริวิตกฺเกตฺวา อิมํ คาลํ วตฺวา ปฺน อิมํ อุทานํ อุทาเนสิ ฯ"

ฝ่ายพระโกกาลิกแล กล่าวว่ "เทวทัตผู้มีอายุ **ลุกขึ้นเถิด**, พระสารีบุตรและพระโมคคัลลานะ **นำเอา**ภิกษุเหล่านั้น **ไป**หมดแล้ว, ผมบอกท่านแล้วไม่ใช่หรือว่า 'ผู้มีอายุ ท่านอย่าไว้ใจพระสารีบุตรและพระโมคคัลลานะ, (เพราะ) พระสารีบุตรและพระโมคคัลลานะ มีความปรารถนาลามก **ลู่อ้างแห่งความปรารถนาลามก**" ดังนี้แล้ว เอาเข้ากระแทกที่ ทรวงอก (พระเทวทัต) ฯ **โลหิต**อุ่นได้พุ่งออกจากปากพระเทวทัตในที่นั่นเอง ฯ

โกกาลิกปิ โข **อุฏฐุหิ** อวุโส เทวตต **นิตา** เต ภิกขุ สารีบุตรโมคคัลลานะ นนุ **ตว** **มยา** **วุตโต** มา อวุโส สารีบุตรโมคคัลลานะ **วิสุสาสิ** ปาปิจฉา สารีบุตรโมคคัลลานา ปาปิกาณ **อิจฉาน** **วสฺสคตาติ** วตฺวา ชนฺนุเกณ ททยมฺชฺเชม ปฺหริ ฯ ตสฺส ตตฺถเว อุนฺหํ **โลหิต** มฺขโต อุกคณฺหิ ฯ

ฝ่ายพวกภิกษุเห็นท่านพระสารีบุตร **มีภิกษุสงฆ์แวดล้อม**มาทางอากาศแล้ว กราบทูลว่า "ข้าแต่พระองค์ ผู้เจริญ ท่านพระสารีบุตรในเวลาไป **มีตนเป็นที่ ๒** เท่านั้นไปแล้ว, บัดนี้มีบริวารมากมาย **ย่อมงามแท้**" ฯ พระศาสดา ตรัสว่า "ภิกษุทั้งหลาย มิใช่แต่บัดนี้เท่านั้น แม้ในกาลที่เธอเกิดใน **กำเนิดดิรัจฉาน** บุตรของเรา มาสู่สำนักของเราก็ก่องามเหมือนกัน" ดังนี้แล้ว ได้ตรัสชาดกนี้ ฯ

อายุสมนฺตํ ปน สารีบุตรํ **ภิกขุสงฺฆปริวฺต** อากาเสนาคจฺจนฺตํ ทิสฺวา ภิกขุ อาหํสุ ภาเนเต อายุสฺมา สารีบุตรโต คมนกาเล **อตฺตหฺตฺติโยว** คโต อิทานิ มหาปริวโร อาคจฺจนฺโต **โสภตีติ** ฯ สตถา น ภิกฺขเว อิทาเนว **ติรจฺฉานโยนินฺย** นิพฺพตฺตกาเลปิ มม ปฺตฺโต มม สนฺติกํ อาคจฺจนฺโต โสภตฺติเยวติ วตฺวา อิหํ ชาตกํ กเถสิ ฯ